

Bidden voor anderen

Noorderlicht
ROTTERDAM
dienst

Zondag 21 januari 2024
Voorganger: Niels de Jong

Preek

Dienst zondag 21 januari 2024, voorganger: ds. Niels de Jong

Bidden voor anderen

Vertel me wie je vrienden zijn en ik kan je vertellen wie jij bent. Die uitspraak ken je misschien wel. Op een variatie daarop zou je ook kunnen zeggen: Vertel me waar je voor bidt en ik kan je vertellen wat je belangrijk vindt. Jouw en mijn gebeden zeggen veel over wat we belangrijk vinden, maar ook over wat we niet vanzelfsprekend vinden, of misschien wel zorgen om hebben of het zal gebeuren.

Vandaag lezen we waar Jezus voor bidt, en horen we wat Hij belangrijk vindt. Hij bidt het op een zeer geladen moment. Het is namelijk het moment van afscheid van het groepje volgelingen waar hij drie jaar lang mee is opgetrokken. Jezus weet dat zijn einde daar is en heeft een laatste maaltijd met hen en sluit af met een gebed.

Johannes 17: 9 – 16

Ik weet niet of je weleens bij iemand hebt gezeten dat toen diegene ging bidden je wel heel stil werd. Omdat het moment zo'n gewicht had. Of omdat er echt iets gebeurde, alsof God opeens heel dichtbij was. Of omdat het gebed zo raak was, zo puur, zo echt, zo doorleefd was. Zo heel stil en indrukwekkend, zo kan ik me voorstellen, zal het vast ook geweest zijn toen Jezus dat gebed uitsprak aan het eind van het Laatste Avondmaal. Terwijl zijn leven bedreigd wordt, bidt Hij en is Hij niet zozeer bezig met zijn eigen lot en lijden, maar bidt hij voor anderen.

Het is het laatste moment dat Jezus deze kerngroep van zijn volgelingen bij zich heeft. Ze zijn Hem gegeven, zo ziet Hij dat. Hij is bijzonder zorgvuldig met hen omgegaan, jarenlang. Heeft hen van alles geleerd en voorgedaan. En nu is er het moment van afscheid, maar ook van instructie. Want straks zullen deze leerlingen, zonder zijn directe aanwezigheid zijn werk, zijn missie moeten voortzetten. Jezus zal eerst nog zijn deel van de missie doen, het beslissende deel, door het grote offer van zijn leven te brengen. Een soort D-Day zal dat zijn – kwaad, zonde, dood en duivel wordt de beslissende slag toegebracht. En in Johannes 17 bidt Jezus vast voor zijn leerlingen, voor na zijn dood en opstanding. En Jezus heeft in dit gebed niet alleen die leerlingen voor ogen die Hij op dat moment letterlijk bij zich heeft. Ergens heeft Hij al zijn leerlingen op het oog, als Hij ook bidt tot God: 'Ik bid niet alleen voor hen, maar voor allen die door hun verkondiging in mijn geloven'.

Dus als je vandaag belijdenis doet of je laat dopen, waarbij je publiekelijk laat weten dat je een volgeling van Jezus bent, dan kun je aan dit gebed aflezen wat Jezus belangrijk voor je vindt. En dat geldt ook als je al langer of veel langer je als een volgeling van Jezus beschouwt – dit zijn de dingen die Jezus wil, maar die allerminst vanzelfsprekend zijn. En als je je jezelf niet beschouwt als volgeling van Jezus, maar dat misschien overweegt, dan kun je van deze woorden aflezen wat Jezus cruciaal vindt voor zijn volgelingen. Ik haal er vandaag drie dingen uit vandaag uit dit gebed. Het is niet een heel gemakkelijk gebed. Drie dingen lichten we er uit.

Het eerste is dat Jezus bidt: 'Bewaar hen' (vers 11).

Jezus bidt dat zijn leerlingen 'bewaard' zullen blijven. Beschermd zou je ook kunnen zeggen, dat woord valt ook in dit gebed. Dat is wat Jezus zelf gedaan had toen hij bij zijn leerlingen was – ze konden altijd bij Hem terecht wat er ook was. Jezus had voor hen gezorgd. Hij was niemand kwijtgeraakt, behalve degene die Hij wel moest kwijtraken, Judas, die niet bij Hem bewaard wilde blijven, die een andere weg koos. Maar als hun leider en gids had Hij die andere elf bewaard. Zoals een goede reisleider of gids dat doet – die zorgt dat de hele groep bewaard blijft, dat er niet één verloren raakt of kwijt.

Zo bidt Jezus dat als Hij vertrokken is, zijn volgelingen door God bewaard zullen worden. En dit kun je dus betrekken op toen, maar ook op volgelingen anno nu. Jezus zou dit natuurlijk alleen bidden als Hij wist dat er gevaar was. Maar welke gevaren zijn er dan voor zijn volgelingen? Jezus noemt er verschillende. Jezus noemt de duivel – die actief alles tegenwerkt wat van God is en wat goed is. Jezus noemt de wereld – dat staat voor alles wat van God afleidt, wat van God vandaan wil halen. En Jezus noemt de afwijzing van mensen, haat zelfs – iets dat Hem overkwam en zijn volgelingen ook kan overkomen.

Met dat Jezus dit bidt, is wel duidelijk dat Jezus zijn volgelingen er niet op uitstuurt als een groep toeristen met de wens 'hopelijk wordt het een beetje leuk en gezellig'. Nee, Jezus weet dat het leven niet is als een vakantie. Zijn volgelingen worden er daarom niet als een groep toeristen op uitgestuurd naar een leuk vakantieoord, maar dan eerder als een groep hulpverleners op oudejaarsnacht. Je doet het goede, maar niet iedereen waardeert het. Het is niet ongevaarlijk. Je moet bewaard worden. Zoiets – want deze wereld is een wereld waar ongelukken gebeuren, waar dingen mis gaan, waar kwaad is, waar niet iedereen welwillend is. In die wereld moet veel gedaan worden – er is zoveel behoefte aan goedheid, liefde, waarheid, recht, eerlijkheid, een goed woord, genezing, herstel. Als volgeling van Jezus mag je in het spoor van Jezus dat brengen, op jouw eigen manier, met jouw eigen mogelijkheden en onmogelijkheden. En dat is spannend, in twee betekenissen: 1) je weet niet precies wat komen gaat; 2) het is niet ongevaarlijk want niet iedereen zit op je te wachten. En dus heb je in zo'n wereld Gods bewarende hand nodig. Daarom dat Jezus bidt 'bewaar hen'.

Het tweede waar ik bij stil wil staan is dat Jezus bidt: 'opdat zij vervuld worden van mijn vreugde' (vers 13).

Dat is natuurlijk wel bijzonder dat Jezus hier om bidt, juist op dat moment. De sfeer is op dat moment van spreken best bedrukt te noemen. Je zou zeggen, het verdriet en de angst overheerst. Maar dat is de buitenkant – diep van binnen zit er bij Jezus een enorme vreugde. En hij bidt dat zijn volgelingen die zullen hebben. Bij het christelijk geloof hoort een bepaalde vreugde. Haal die vreugde weg en je haalt iets essentieels weg. Ik zou zelfs zeggen: als het volgen van Jezus je geen vreugde geeft, dan weet ik niet of je echt begrepen hebt wat Jezus volgen betekent. En vreugde is dan iets anders dan het plezier dat we allemaal wel kennen. Plezier is natuurlijk ook mooi, zolang je maar niet denkt dat het daarom gaat, dat veel plezier of veel genieten het maximaal haalbare is. Er is iets veel mooiers, iets veel diepers, iets veel vervullenders, iets voor groters dan dat. Namelijk: vreugde. Dat is iets dat diep van binnen zit en niet stuk te krijgen is. Het is iets dat Jezus Christus heeft en hier bidt dat zijn leerlingen het zullen hebben.

Nu leven we in een cultuur die bijzonder goed is in plezier en entertainment. Zo goed dat je er ook helemaal in op kunt gaan. En dat is zonde. Dan mik je te laag. Ook omdat plezier altijd een keer ophoudt. Vreugde niet. Dat is iets dat hoef je niet op te zoeken, want dat zit van binnen. Het is niet afhankelijk van gunstige omstandigheden, gezondheid, meewind, leuk gezelschap en dat soort zaken meer. Het is meer, groter, mooier.

Iemand die hierover geschreven heeft is C.S. Lewis, in zijn boek 'Verrast door vreugde'. Deze geleerde kende het plezier van succes, van status, van aandacht. Maar toen werd hij opeens overrompeld door een bepaalde vreugde. Dit was anders, dit kwam van Boven. Hij had niet gedacht dat het bestond, maar het was er. Dat is de vreugde van Jezus – die niet logisch is, niet maakbaar, maar die je krijgt, bezit en toch ook voortdurend moet zoeken. Een vreugde die niet af te pakken is, maar toch ook kan weglekken. En daarom dat gebed: 'dat zij vervuld mogen blijven met mijn blijdschap'.

Het derde waarbij we stilstaan komt uit Johannes 17, vers 17: 'Heilig hen'.

Het doet wat ouderwets aan deze vraag, maar het is zeker wel iets relevants voor nu. Jezus heeft het er ook vaker over en in de bijbel gaat het er ook veel vaker over. Heilig heeft te maken met 'apart gezet zijn', met anders-zijn. Om zo anders te worden (heilig), dat vraagt verandering. Want wij mensen zijn niet heilig van onszelf – er mankeert van alles aan. Ook aan volgelingen van Jezus, daar mankeert ook van alles aan. En Jezus bidt dan: 'heilig hen', oftewel: 'verander hen ten goede'. Want dat is de bedoeling van de volgelingen van Jezus – dat je ten goede verandert. Als dat niet gebeurt, dan maak je het christelijk geloof dat je representeert ongeloofwaardig. Want ja, waar is dat dan goed voor als je er niet beter van wordt? De laatste avond van het voorbereidingstraject hadden we het hierover. Ik merkte ook dat jullie hier erg mee bezig waren – hoe kunnen we nou ten goede veranderen? En dat wordt dan inderdaad zo concreet als hoe je reageert op iemand met een daklozenkrant tot hoe je omgaat met een vervelende manager tot nu eindelijk iets van vrijwilligerswerk gaan zoeken bij de Pauluskerk.

Dat 'veranderen ten goede' is dus voor Jezus zo belangrijk dat Hij er om vraagt in zijn afsluitende gebed met zijn leerlingen. Achter die vraag 'heilig hen' zegt Hij 'door de waarheid'. Want zonder waarheid geen verandering ten goede. Zolang je jezelf of anderen voor de gek wilt houden, mooi voordoen, blijft het buitenkantwerk – en dan verandert er niets ten goede. Pas met de waarheid – ook over wat er mist, en wat er mis zit – dan kan er wat veranderen. Dan gaat je leven meer en meer kloppen.

Drie dingen waar Jezus om bidt voor zijn volgelingen toen en via hen voor zijn volgelingen van alle tijden. Drie dingen waarvan Hij wist dat ze niet vanzelfsprekend waren. En dat zijn ze ook niet voor ons vandaag de dag. Je kunt namelijk ook zomaar gaan dwalen en dolen en de weg kwijtraken. Juist daarom het gebed: 'bewaar hen'. En je kunt vanwege drukte in het leven of tegenslag steeds minder goed bij die vreugde van het geloof. Juist daarom dat gebed: 'vervul hen met mijn vreugde'. En over dat veranderen ten goede – ook al niet vanzelfsprekend, want groei kost verandering en wij willen lang niet altijd verandering, en de waarheid willen we ook niet altijd horen. En daarom kunnen we zomaar gaan stilvallen. Daarom dat gebed: 'Heilig hen door de waarheid'.

En voor jullie in het bijzonder, die vandaag belijdenis doen of zich laten dopen: weet dat Jezus dit voor je gebeden heeft. Al is het nog meer, want dit is niet alleen een gebed van 2000 jaar geleden. Een heel aantal keer staat in de Bijbel dat Jezus nog altijd voor ons bidt. Hij is degene die de dood verslagen heeft en voor altijd leeft en het dus voor ons opneemt in gebed. En als iemand voor je bidt, dan weet je twee dingen. Hij is je niet vergeten en hij geeft om je. Zo is het bij Jezus ook: Hij is je niet vergeten en Hij geeft om je. Daarom bidt Hij voor je. Zodat je op weg kunt gaan in dit leven, soms als hulpverleners op oudejaarsnacht, en altijd ook als reiziger door het leven die niet precies weten wat er gaat komen.

Praktische toepassing

En dit alles staat ook in Johannes 17 opgeschreven, om ons ook te leren op deze manier te bidden. Deze dingen hebben wijzelf en mensen om ons heen veel meer nodig dan voorspoed, welzijn, een mooie baan, een fijne vakantie, etc. Dat je Zijn vreugde hebt, dat je bewaard wordt en ten goede verandert. Die dingen zijn vele malen belangrijker. En natuurlijk mag je van alles bidden, en ook van alles voor jezelf, maar ook voor anderen. Daartoe spoort dit gebed uit Johannes 17 ons ook aan om te bidden voor anderen. En Jezus doet het ons voor. En je kunt voor iedereen bidden, voor de hele wereld desnoods, maar soms is er een moment dat je specifiek bidt voor de mensen die je voor je hebt of die je tegenkomt. Zoals Jezus hier ook doet. Hij zegt dat ook dat Hij nu even niet voor de wereld bidt, maar voor de mensen die Hij bij zich heeft.

Op dat spoor mogen we ook bidden. Dus misschien ben je als gast van een van deze acht mensen hier. Misschien wil je deze dingen ook voor hen bidden en blijven bidden. Omdat het hier op aan komt. Want als zij een van deze drie dingen verliezen, gaan ze stilvallen, de vreugde missen, dan komen ze niet verder. Maar misschien ben je hier in de kerk helemaal niet speciaal voor iemand gekomen, maar wellicht schiet iemand in gedachten die aan het dolen en dwalen is – bidt voor diegene. Misschien schiet er iemand in je gedachten die heel veel plezier zoekt, maar echte vreugde mist – bidt voor diegene. Misschien ben je hier en ken je iemand die blijft hangen in oud gedrag en oude patronen. Bidt dat diegene mag veranderen ten goede.

Bidt zoals Jezus, bidt dus ook voor anderen.

Amen.

